

Z U Š B A J K A L S K Á

1. KONCERT Z DĚL STUDENTŮ SKLADBY A JEJICH HOSTŮ

9. 4. 2019

17:30h, ZUŠ BAJKALSKÁ, SÁL ŠKOLY

PROGRAM

Skladatelské oddělení, koncerty

Výuka skladby v ZUŠ Bajkalská byla zahájena ve školním roce 2018/19. Absolventi studijního zaměření *Skladba* jsou připravováni tak, aby se mohli uplatnit coby skladatelé svébytné soudobé vážné hudby. Průběh studia se soustřeďuje nejprve na rozvoj žákovy představitivosti, poté na teoretický základ, později je rozšířen o využívání výpočetní/audio/video techniky.

Skladatelské oddělení produkuje především partitury, ve kterých se studenti snaží co nejpresněji zachytit svou vnitřní kompoziční představu, kterou následně konfrontují s interprety – ideálně formou veřejných koncertů, poskytujících zvukovou kontrolu a reakce posluchačů.

Ve snaze navázat spolupráci s vnějším prostředím uvádí skladatelské oddělení na svých koncertech i mimoškolní díla, zejm. českých (popř. slovenských) autorů, jejichž tvorba reflektuje názory a vývoj soudobé artificiální hudby.

Zdeněk Bartošík, Ph.D.
(*pedagog předmětu skladba*)

► PROGRAM

FRANTIŠEK VENKRBEC (1. roč.)
MINIATURY (2019)

ZDEŇKA KOŠNAROVÁ
OFERTORIUM (2011/2019)

HELENA SOJKOVÁ (1. roč.)
KOSMOGONIE – HAMA (2019)

IVANA LOUDOVÁ
SUITA PRO FLÉTNU SÓLO (1959)

LUKÁŠ CEZNER (1. roč.)
VI+I (2019)

účinkují:

Alena Bartošíková (flétna), **Zdeňka Košnarová**
(klavír), **Zdeněk Bartošík** (bicí nástroje)

► *Prosíme návštěvníky, aby před začátkem koncertu laskavě vypnuli své mobilní telefony.*

Děkujeme

František Venkrbec: MINIATURY

(premiéra)

rok vzniku: 2019

obsazení: klavír

V šesti drobných skladbičkách pro klavír jsem si chtěl vyzkoušet zvukové možnosti nástroje při maximální úspornosti ve volbě tvůrčích prostředků, což mi umožnilo hlubší koncentraci na kompoziční proces. Přestože jsou *Miniatury* komponovány spontánně, podléhají přísné kontrole intuice. Předchozí studie na tónové výšky a zvukové délky mi potvrdily, že je tento způsob práce efektivní, tzn. že mi intuice poskytuje zpětnou vazbu na výběr tónového materiálu, přirozenou logiku tektoniky,¹ účinnost kontrastních ploch apod. *Miniatury* mají převážně expresivní charakter, který mi umožnil „humorným způsobem“ začlenit občasné souzvuky dolce (tj. sladce, jemně).

Z interpretačního hlediska jsou miniatury řešeny také úsporně, např. zjednodušeným zápisem v místech, kde není nutná přesná artikulace, dynamika, pedalizace apod. Jen výjimečně ponechávám obtížné souzvuky téměř

¹ Stavba skladby.

nehratelných decim a undecim z důvodu zachování mé představy o syrytmickém² vedení hlasů. Tato místa jsou doplněna pokyny pro zjednodušenou interpretaci.

(F.V.)

Zdeňka Košnarová: OFERTORIUM

(premiéra)

rok vzniku: 2011/2019

obsazení: flétna, klavír

Skladatelka, klavíristka, varhanice a pedagožka Zdeňka Košnarová ve své tvorbě vychází z tradice evropské a jazzové hudby. Její díla jsou nezřídka inspirována literaturou a přírodou. Jako klavíristka/varhanice se zaměřuje na interpretaci hudby 20. a 21. století.

Ofertorium bylo napsáno pro vánoční mši a poprvé uvedeno v Lisabonu v roce 2011. Výchozím zdrojem hudebního materiálu je portugalská koleda *Na pobre aldeia de Belém* (*V chudém městě Betlémě*) P. Manuela Luíse. Původní obsazení z roku 2011 (pro sopránový saxofon a varhany) dnes uvádíme v premiéře pro flétnu a klavír.

(Ž.B.)

² Všechny hlasy mají stejný rytmus.

Helena Sojková: KOSMOGONIE – HAMA

(premiéra)

rok vzniku: 2019

obsazení: klavír

*Kosmogonii*³ označují cyklus skladeb, jehož jednotlivé části považují za střípky v hledání duchovní roviny sama sebe, tj. poznávání svého vnitřního vesmíru. V každém z nás vidím malý vesmír, v němž se tvoří další prostory, které vnímám jako společnou komunitu, nezbytnou pro soužití.

Cyklus *Kosmogonie* přináší šestici skladeb, jejichž názvy odvozují z písmen svého křestního jména – Helena. První část nese název *Hama* (ze sanskrtu⁴ – zosobnění, ztělesnění, personifikace všeho kolem nás). Úvodní skladba vyjadřuje zrod cyklu. Následující části⁵ nás budou postupně „provázet“ celým cyklem, a to v souladu s mou představou o toku energie života.

Z kompozičního hlediska se skladba rozvíjí z akordu G moll (centrum), kolem kterého se

³ Nauka o zrodu a vývoji nebeských těles.

⁴ Sanskrt je jedním z nejstarších známých jazyků. Patří do indoíránské skupiny indoevropské jazykové rodiny.

⁵ Zatím je dokončena pouze první část.

rozšiřuje tónový okruh (aiolský modus), s nímž jsem pracovala tak, aby vytvářel statický prostor do doby, než skladba dospěje ke konci. Až v závěru se objevuje nový tón (E), kterým končí část *Hama*. Tón E je zároveň jakýmsi průvodcem další části...

(H.S.)

Ivana Loudová: SUITA PRO FLÉTNU SÓLO

rok vzniku: 1959

obsazení: flétna

Ivana Loudová napsala *Suitu pro flétnu sólo* přibližně ve stejném věku, v jakém jsou dnes naši studenti (v případě Ivany Loudové se ale jedná o opus 4).⁶ Už v tomto raném díle je znát nejen velké kompoziční nadání, ale i její celoživotní postoj, tzn. preference tonálních zdrojů (především ve smyslu tónového výběru), které zpracovává výhradně modálně. V *Suitě pro flétnu sólo* je to například 1. část (*Adagio*), ve které dvě čtyřtónové skupiny „A, B, Cis, D“ a „D, Es, Fis, G“ mohou odkazovat buďto k tóninám D a G moll, nebo (sloučením těchto dvou tetrachordů) k cikánské

⁶ Studenti skladby ZUŠ Bajkalská dnes uvádějí výhradně své kompoziční prvotiny.

Dur. Všechny části suity dokumentují dále např. snahu o interpretační přístupnost.⁷

Suita byla napsána v roce 1959, premiéru měla až 23. června 1973 v Novém Bydžově na slavnostním koncertě ke stému výročí gymnázia, kde Ivana Loudová studovala. *Suitu* nastudoval a provedl Jiří Boušek, brzy nato vyšla tiskem (Schirmer, USA).

(Ž.B.)

Lukáš Cezner: VI+I

(premiéra)

rok vzniku: 2019

obsazení: flétna, bicí nástroje, klavír

Skladba *VI+I* je založena na principu tzv. mobilní formy – partitura obsahuje celkem sedm částí, které jsou libovolně řazeny podle záměru interpreta. Kompozice tím může získat na rozmanitosti, a mnohdy i překvapit. Aby skladba působila kontinuálně, doporučuji mezi částmi I–VI vkládat „redukci“ (v partituře označenou písmenem R), která snižuje počet rytmicko-harmonických vazeb mezi jednotlivými částmi z třiceti na deset. Redukce je dále

⁷ Ivana Loudová vždy velmi dbala na přiměřenou hratelnost svých děl.

členěna na 5 verzí, avšak pouze v partu bicích nástrojů.

Ve skladbě jsou (až na výjimky) preferovány maximálně trojzvuky. Důležité jsou jednotlivé tóny, které ve spojení s témbry a polohami nástrojů vytvářejí jemný kontrast. Jako kompoziční prostředek je uplatněna i různá rychlost motoru vibrafonu. V části R lze použít činel, který jinde nefiguruje.

Během kompozičního procesu jsem narazil na zajímavý problém: vzhledem k potřebě tisknout partituru jako jednotlivé listy, které jsou volně zaměnitelné, jsem byl nucen upustit od standardního textového popisu na první straně partitury (tzn. název skladby, jméno autora, copyright apod.). První strana by totiž působila dojmem úvodní části, což je u mobilní formy nežádoucí.

V partituře jsou oddíly řazeny podle data vzniku: I–VI, R. V dnešní premiéře zazní skladba podle mého doporučení:

II–Rd–IV–Ra–III–Re–V–Rc–I–Rb–VI.

(L. C.)

.....

PODĚKOVÁNÍ

Vedení školy

za vybavení skladatelského oddělení

Mgr. Lence Matouškové

za jazykovou korekturu autorských komentářů

.....

WEBOVÉ STRÁNKY SKLADATEL. ODDĚLENÍ

zus-bajkalska.cz/skladba

.....

VYSVĚTLIVKY

(*F.V.*) František Venkrbec

(*H.S.*) Helena Sojková

(*L.C.*) Lukáš Cezner

(*Ž.B.*) Zdeněk Bartošík

.....